

9.Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı Roman Anlatım Teknikleri Konu Anlatımı

GÖSTERME (SAHNELEME) TEKNİĞİ. Olaylar, kişiler, varlıklar okuyucuya doğrudan sunulur. Anlatıcı, okuyucu ile eser arasına girmez. Okuyucunun dikkati eser üzerinde yoğunlaşır.

İÇ MONOLOG (İÇ KONUŞMA) TEKNİĞİ. Karakterin duygularını ve düşüncelerini, belirli bir mantık sırasıyla karakterin ağzından, olduğu gibi anlatılmasıdır. Bu teknikte karakterin kendi kendine konuşmalarına yer verilir. Bunun yanı sıra bu teknikle karakterin duygu ve düşüncelerini akıcı ve sade bir biçimde günlük konuşma diliyle öğreniyoruz. Bu teknik karakterin iç dünyasının okuyucu tarafından anlaşılmasında çok önemli bir yer tutar.

DIŞ MONOLOG TEKNİĞİ. Dış monolog, bir kişinin karşısındaki insana veya insanlara konuşma fırsatı vermeden, tek taraflı ve uzun bir biçimde, sesli olarak konuşmasıdır. Bu teknikte kişi bazen etrafında kimse olmadan herhangi bir olay karşısında yüksek sesle konuşabilir. Bu, eserlerde yazar ya da anlatıcı tarafından okuyucuya yansıtılır.

BİLİNÇ (ŞUUR) AKIŞI TEKNİĞİ. Bu teknikle karakterin iç dünyası hiçbir kaygı olmadan okuyucuya aktarılır. Karakterin duyguları ve düşüncelerindeki değişimler bu teknikle verilir. Bu teknikte karakterin aklından geçen düşünceler bütün karmaşıklığıyla ve herhangi bir sıra olmadan okuyucuya verilir. Bu sayede okuyucu karakterin psikolojisini ve ruh halini daha iyi anlayabilir ve bazı olaylarla, bu olayların nedenleri arasındaki bağlantıları açıklayabiliyor. Ayrıca karakterin aklında kurduğu planlar ve yapmak istediği şeylerde bu teknikle verilir. Dil bilgisi kuralları ve sentaks gözetilmez. Anlatıcı o anda aklına ne geliyorsa sıralar. Anlatılan şeyler arasında herhangi bir anlam bağıntısı gözetilmez. Bu teknik iç monolog tekniğinden dil bakımından ayrılır. İç monologda düşünceleri aktarmada belli bir düzen olup dil bilgisi kurallarına uyulur.

DİYALOG TEKNİĞİ. Roman akışı içinde karakterlerin birbiriyle yaptıkları konuşmalara diyalog denir. Bu teknikte karakterlerin birbirleriyle konuşmaları verilir. Karakterler arası çatışmalar ve karakterlerin birbirleri hakkındaki düşünceleri bu teknik yardımıyla algılanır. Olayın gelişmesinde, kahramanların ruhsal ve sosyal durumlarının açıklanmasında, konuşmalarda yatan kültür öğelerinin saptanmasında (ağız, şive, üslup), eserin daha dinamik bir hale gelmesinde ve hafiflemesinde oldukça etkilidir.

İÇ DİYALOG TEKNİĞİ. İç monolog okuyucuyu kahramanla baş başa bırakırken iç diyalog kahramanın kendisiyle karşı karşıya gelmesini sağlar. İç diyalogda kahraman sanki karşısında birisi varmış gibi konuşur, tartışır. Sürekli karşılıklı konuşmalar mevcuttur. Sorular ve cevaplar genel anlamda bu kısımları oluşturur, kahraman kendi kendine soru sorar ve cevaplar. Tüm bunlar dil bilgisi kurallarına uygun şekilde yapılır. İç diyalog tekniği genel olarak kahramanın o anki ruhsal portresini açığa çıkarır.

ÖZETLEME TEKNİĞİ. Varlığı belirgin şekilde hissedilen anlatıcı olayları, kişileri veya diğer unsurları özetleyerek anlatır. Daha çok eski klasik eserlerde görülen bu teknikte, varlığı kuvvetle hissedilen anlatıcının olayları, kişileri veya hakkında bilgi vermek istediği herhangi bir şeyi özetleyerek anlatması esastır. Çağdaş romancılar bu işi "bilinç akışı", "veya " iç monolog" tekniklerinden yararlanarak yaparlar.

PASTİŞ TEKNİĞİ. Post modern romanda çeşitli metin türlerinin biçim ve anlatım özelliklerinin taklit edilmesidir. Bir sanatçının üslubunu, tarzını, dilini veya düşüncesini taklit etmektir. Önceki formdan hareket ederek yeniden oluşturulan bu eser, aslında taklit yoluyla bir eseri yüceltmektir. Pastişte orijinal eser doğrudan kullanılmaz, tamamıyla taklit edilir.

PARODİ TEKNİĞİ. Post modern romanda daha önce yazılmış bir metnin “içerik” yönünden örnek alınmasıdır. Ciddi sayılan bir eserin bir bölümü veya bütünü alaya alarak, biçimini bozmadan ona bambaşka bir özellik vererek biçimle öz arasındaki bu ayrılıktan gülünç etki oluşur. Pastişten farkı Parodide yazar, daha önceden yazılmış bir metni gülünçleştirerek yeniden ele alır. Pastişte ise yazar, daha önceden yazılmış bir metni yeniden ele alır ama parodideki gibi her zaman asıl metni gülünç hale getirmeye çalışmaz. Ayrıca pastişte üslup kopyalanırken, parodide içerik kopyalanır ve komik bir formatta sunulur. İçeriğin yanında, diğer metinden herhangi bir karakter de alınıp parodileştirilebilir.

İRONİ TEKNİĞİ. Postmodern romanda birtakım olguları ya da eserleri alaycı bir anlatımla söz konusu etmektir. Söylenenin tam tersinin kastedildiği ifadedir. Söylenen ya da yapılan eylem, ciddi görüntüsü altında, karşıt söylenceyi ya da eylemi, çelişki noktasına çekmeyi hedefler. Mizahtan farklı olarak ironi, olaylara daha eleştirel yaklaşır. İroni mimik, jest ve tonlama ile söylenmek istenenin altını, dolaylı çizer.

MONTAJ TEKNİĞİ. Bu teknikte, başkasına ait olan bir yazının tümünün veya bir parçasının aynen eser içine yazımı söz konusudur. Cümle, beyit, atasözü, nükte veya uzun bir metin olabilir. Eklenen metin, eserle uyum içerisinde olmalıdır.

AÇIKLAMA-YORUMLAMA TEKNİĞİ. Yazarın ya kendisi ya da sözünü emanet ettiği karakter ağzından, herhangi bir konu, durum veya olay hakkında gerekli gördüğü bir açıklama yapması ya da yorumuna girişmesidir.

LAYTMOTİF TEKNİĞİ. Laytmotif, ana motif, anlamlı tekrar, nakarat, tema anlamlarına gelmekte olup özellikle psikanalitik eserlerde kendini hissettirir. Kişileri ve nesnelere sembolize eden sürekli tekrarlanan ve simgeleşen söylem/ifade kalıpları yer alır. Herhangi bir sözün ya da hareketin birden fazla tekrarlanmasıdır. Laytmotif edebiyatımızda sıkça kullanılan bir anlatım tekniğidir. Bu teknikte nesne istenilen/arzulanan bir şeyi sembolize eder ve sürekli kitabın içerisinde tekrar edilir. Genellikle bu nesne gerçek hayatta fazla önemli bir şey olmazken kitaplarda çok önemli bir nesneymiş gibi gösterilir ve karakterlerin yaptıkları şeyler bu nesneyle ilgili olur. **MEKTUP TEKNİĞİ.** Karakterlerin tek taraflı ya da başka karakterle yaptığı yazışmalardan oluşan bir anlatım tekniğidir. Edebiyatımızda çok kullanılan tekniklerden birisidir. Bu tekniğin kullanıldığı kısımlarda yazar romanın akışına müdahale etmez ve kahramanların duygu ve tepkilerini okuyucuya sunar. Mektup tekniği daha çok olayın can alıcı yerlerinde kullanıldığından olaya canlılık katabilmektedir. Bu tekniğin sağladığı bir diğer yarar ise birden fazla kahramanın devreye sokulmasıyla birden fazla bakış açısının yani çoğulcu bakış açısının ortaya çıkarmasıdır. Bireysel bir tür olan mektubun eserlerde kullanılması özellikle kahramanların iç dünyasını yansıtmaya açısından önemlidir.